

Streszczenie

Wstęp

Satysfakcja małżeńska jest istotnym elementem decydującym o jakości życia osób pozostających w związkach. Nie pozostaje ona jednak bez znaczenia dla dobrostanu wszystkich członków rodziny. W pracy zwrócono szczególną uwagę na rodziców dzieci chorych na nowotwór, ponieważ znajdują się oni w szczególnej sytuacji. Choroba nowotworowa dziecka jest szczególnym przykładem nienormatywnego zdarzenia, które reorganizuje życie rodziny. Rodzice stają przed koniecznością podjęcia nowych zadań oraz ról, tak by sprostać wymaganiom stawianym przez chorobę dziecka. Często zdarza się tak, że choroba zmienia wypracowaną i ustaloną strukturę rodziny oraz relacje między jej członkami. W badaniach wskazuje się, że u rodziców dzieci chorych onkologicznie dochodzić może do obniżania się jakości ich relacji partnerskiej.

Cel

Celem niniejszej rozprawy doktorskiej było określenie roli stylu przywiązania oraz systemu wartości w kształtowaniu się jakości związku rodziców dzieci chorych na nowotwór. W prezentowanej pracy starano się również ustalić, czy wybrane zmienne psychologiczne, zmienne związane ze stanem zdrowia dziecka oraz zmienne dotyczące bezpośrednio rodziców i ich relacji partnerskiej mają związek z jakością ich związku.

Metoda

Badanie miało charakter korelacyjny. W badaniu uczestniczyło łącznie 198 osób (99 par) pozostających w związku. Osoby badane zostały zakwalifikowane do jednej z trzech grup porównawczych: 1) rodzice dzieci chorych na nowotwór, 2) rodzice dzieci z niepełnosprawnością intelektualną oraz 3) rodzice dzieci zdrowych. Średnia wieku badanych wyniosła 39,91 lat ($SD=6,61$). Grupy porównawcze były równoważne pod względem: średniej wieku rodziców; średniej wieku dzieci oraz średniej liczby potomstwa. Każdy z rodziców wypełnił zestaw narzędzi badawczych, składający się z: *Metryczki*, *Inwentarza jakości związku*, *Kwestionariusza ECR-R*, *Kwestionariusza PVQ-R2*, *Skali pomiaru prężności* oraz *Skali odczuwanego stresu*.

Wyniki

Na podstawie uzyskanych rezultatów wykazano, że rodzice dzieci chorych na nowotwór różnią się istotnie w zakresie wymiaru postrzeganego wsparcia oraz konfliktu interpersonalnego od rodziców dzieci zdrowych. Ponadto odnotowano istotne różnice w wymiarze głębokości relacji pomiędzy rodzicami dzieci chorych na nowotwór a rodzicami dzieci z niepełnosprawnością intelektualną oraz rodzicami dzieci zdrowych. Wskazano, że istotnymi zmiennymi związanymi

z wymiarami jakości związku są wymiary stylu przywiązania: niepokój oraz unikanie. Zmienne te okazały się najsilniejszymi predyktorami dla poszczególnych wymiarów jakości związku. Przeprowadzone analizy wykazały również, że w kształtowaniu się jakości relacji istotną rolę odgrywają preferowane przez jednostkę wartości. W wielu z zaproponowanych modeli istotnym predyktorem była grupa wartości określana jako koncentracja na sobie. Ponadto w pracy wykazano, że dla wymiaru konflikt interpersonalny istotny jest wskaźnik różnicy w wymiarze niepokoju, koncentracji na sobie oraz koncentracji na innych. Przeprowadzone analizy ukazały również, że można wskazać szereg interakcji zmiennych socjodemograficznych oraz zmiennymi psychologicznymi z wymiarami jakości związku.

Wnioski

Uzyskane rezultaty potwierdzają przyjęte w pracy założenie, że choroba lub niepełnosprawność dziecka może wpływać na jakość funkcjonowania związku małżeńskiego rodziców. Rodzice dzieci leczonych z powodu choroby nowotworowej w porównaniu do rodziców z grup porównawczych najniżej oceniali jakość swojego związku, we wszystkich analizowanych wymiarach. Wymiary stylu przywiązania są istotniejszymi predyktorami dla postrzeganego wsparcia, konfliktu interpersonalnego oraz głębokości relacji, niż system wartości jednostki. Z kolei różnica w systemie wartości między małżonkami ma większe znaczenie dla jakości związku niż różnica w wymiarach stylu przywiązania.

Ważne z punktu widzenia praktyki psychologicznej jest zwrócenie szczególnej uwagi na rodziców dzieci chorych onkologicznie. Zaprezentowane analizy dowodzą, że to grupa rodziców dzieci chorych na nowotwór jest szczególnie narażona na obniżenie się jakości związku. Dlatego też uwaga specjalistów powinna obejmować szerszy kontekst udzielania wsparcia i pomocy w tej sytuacji.